

अनूर्ध्वम् (3. श्र + ऊर्ध्वम्) adj. *euterlos*: अनूर्ध्वा पर्दि जीवनुद्धो च नुक्तवते RV. 10, 115, 1.

अनूर्ध्व (3. श्र + ऊर्ध्व) 1) adj. f. श्रा. a) *woran nichts fehlt, vollständig, voll, ganz* H. 1433, Sch. गतिधि. im CKDr. अनूर्ध्वं बृहता वृत्तयोनिपै स्त्रभायडुपिमिवरोधः RV. 3, 5, 1. अथः 1, 5. दक्षिणा 7, 27, 4. 8, 16, 4. सोमस्यांशो पुर्यो पते अनूर्ध्वा नासु वा श्रसि। अनूर्ध्वं दर्श मा कृथि प्रवायो च धनेन च॥ AV. 7, 82, 3. गात्रम् Ait. Br. 2, 6. Vor einem adj. im Sinne eines adv. sehr, bedeutend: अनूर्ध्वगुरुर्नितम्बः Sāh. D. 42, 6. — b) *vollkräftig, von Agni* RV. 1, 146, 1. 2, 10, 6. 4, 2, 19. VĀLAKH. 6, 5. — c) *nicht schlechter, nicht geringer, mit dem abl.: इनामनूर्ध्वं सुरोरेवेहि* Rāgh. 2, 54. — 2) f. ना N. pr. einer Apsaras HARIV. 12470.

अनूरूपक (von अनूरूप) adj. *ganz, vollständig* AK. 3, 2, 15.

अनूरूपवर्चस् (अनूरूप + वर्चस्) adj. *vollglänzend, von Agni* RV. 10, 140, 2.

अनूरूप (von 1. अनूरूप + श्रृंग् *Wasser*) P. 6, 3, 98. Vop. 6, 71. das न geht in keinem comp. in ए über, gaṇa नुभादि. 1) adj. am Wasser gelegen, wasserreich (Gegend) AK. 2, 1, 10. TRIK. 3, 3, 273. H. 953. an. 3, 438. MED. p. 13. subst. eine wasserreiche Gegend, *Sumpfland*: स्पन्दनाश्वैः समे पुर्येद्यनूपे नौदिपैस्तया M. 7, 192. = HIT. III, 81. n. JĀGN. 3, 42. — 2) m. Teich: अनूपे गोमान्वोग्निर्दत्ताः (von der Kufe) RV. 9, 107, 9. त्रयेस्तपति पृथिवीमनूपाः 10, 27, 33. — 3) Gestade, Ufer NIR. 2, 22. und DURGA zu d. St. सागरात्पर्वतानूपात् R. 4, 45, 6. सागरानूपेशो — चितां कृत्वा 5, 15, 55. शैलसागरानूपम् — सागरम् 3, 39, 11. नदीम् — गोप्यानूपामतरत् 2, 49, 10. Inschrift in Z. f. d. K. d. M. IV, 171, 6. — 4) m. Büffel TRIK. 3, 3, 273. H. an. 3, 438. MED. p. 13. — 5) N. pr. = अनूपसिंह, s. अनूपविलास. अनूपव (अनूप + व) n. Ingwer Rāgān. im CKDr. Vgl. शार्करा.

अनूपविलास (अनूप 3. + विलास) m. Titel eines auf Befehl des Anūpasinīha verfassten Werkes Verz. d. B. H. No. 1031.

अनूपसद्म् (von 1. अनूप + उपसद्) adv. = उपस्थुपसदि KĀT. Ā. 23, 2, 16. अनूपसिंह (अनूप + सिंह) m. N. pr. eines Königs Verz. d. B. H. No. 1031.

अनूप्य (von अनूप) adj. in Teichen oder Sümpfen befindlich, vom Wasser AV. 1, 6, 4.

अनूबून्ध्य (von बून्ध् mit अनू) adj. f. श्रा (zum Opfer) anzubinden: वशा C.AT. BR. 2, 4, 4, 14. 3, 8, 5, 11. 4, 5, 4, 5. fgg. 13, 5, 4, 25. 6, 2, 16. KĀT. Ā. 6, 10, 8, 10, 9, 12. fgg. 13, 4, 4, 21, 1, 16. 22, 6, 15. 7, 21. 8, 8, 25, 10, 2, 7, 11, 9. m. und f. auch subst. (mit Ergänzung von पश्य oder गे): अनूबून्ध्यवपाक्षेमाते 13, 4, 6, 25. 15, 7, 28. 22, 8, 19. 6, 13. पश्युपुरोडाशमन्वनूबून्ध्यस्य (Sch.: अनूबून्ध्यपश्युपुरोडाशमनु) 18, 6, 20. अनूबून्ध्ययै समिष्यज्ञुषामुपरिष्टां Ait. Br. 7, 21. अनूबून्ध्येष्टा 8, 5. Ā. Ā. 4, 12, 6, 14.

अनूपादः s. अनूपादः.

अनूराधै (von राध् mit अनू) adj. *Heil, Gedeihen schaffend*: इन्द्रं वृप्यम् नूराधं कृत्वामहे इन्द्रं राधायात्म हिष्ठा चतुष्पदा AV. 19, 15, 2.

अनूराधा = अनूराधा H. 113, Sch.

अनूरू (3. श्र + ऊर्ध्व) 1) adj. *lendenlos*. — 2) m. *der Wagenlenker der Sonne* AK. 1, 1, 2, 33. TRIK. 4, 1, 102. 3, 3, 119. H. 102.

अनूरूप् s. अनूरूप्.

अनूरुसारथि (अनूरु + सारथि) m. *den Anūru zum Wagenlenker habend, ein Name der Sonne, Michā im CKDr.*

अनूर्ध्वभास् (3. श्र + ऊर्ध्वभास् [ऊर्ध्व + भास्]) adj. dessen Licht nicht in die Höhe strebt RV. 5, 77, 4.

अनूर्ध्वमि (3. श्र + ऊर्ध्वमि) adj. *nicht wogend, nicht schwankend*: स्तुदीन्द्रं व्यश्ववद्नूर्ध्वमि वाजिने यमम् RV. 8, 24, 22.

अनूला N. pr. eines Flusses in Kācmira Rāgā-Tar. 5, 112.

अनूलवृत् (von वृत् mit अनू) m. f. (?) ein Körpertheil in der Nähe der Rippen: पार्श्वं श्रास्तामनुमत्या भग्स्यास्यामनूलवृत्ता AV. 9, 4, 12.

अनूष्ठर = उष्ठर AK. 2, 1, 5, v. l.

अनूतरै (3. श्र + ऊतरै) adj. *dornenlos, von einem Wege* RV. 4, 41, 4. 2, 27, 6, 10, 88, 23. von einem Lager 1, 22, 15. Vgl. NIR. 9, 32.

अनूच् (3. श्र + सच्) adj. *liedlos*: कृचा वै नैमानृचः RV. 10, 103, 8. अनृक्षाम् SIDDH. K. zu P. 5, 4, 74. VOP. 6, 75. mit dem R̄gveda nicht vertraut: सहस्रं हि सहस्राणामनृचां पत्रं भुजते। एकास्ताम्नलवित्प्रतीतः सर्वानर्हति धर्मतः || M. 3, 131. तथानृचे (kann auch loc. von अनूच् sein) हृविद्वा न दाता लभते पालम् 142.

अनृच् (von 3. श्र + सच्) adj. mit dem R̄gveda nicht vertraut P. 5, 4, 74, Sch. माणवः 5, 4, 74, Vārtt. माणवकः Kāc. VOP. 6, 75. अद्येता SIDDH. K. विप्रो अनृच् इपलः M. 2, 158. — Vgl. अनृच्.

अनृक्ष (wie eben) adj. *nicht aus R̄k bestehend*: अनृक्षं साम Kāc. zu P. 5, 4, 74.

अनृत् (3. श्र + सत्) adj. *ungerade, unehrlich* AK. 3, 1, 46. H. 376. माधातुरम् अनृतार्क्षणां वै: RV. 4, 3, 13. NIR. 2, 4. M. 4, 177. R. 4, 6, 8, 3, 67, 23, 4, 16, 36. (überall von Personen). अनृतुरुपायः पार्श्वम् P. 5, 2, 75, Sch.

अनृता (3. श्र + सता) adj. f. श्रा *schuldlos* (sei es, dass die Schuld abgetragen worden oder dass sie gar nicht da gewesen ist) AV. 6, 117, 1. VS. 19, 11. Ait. Br. 1, 14. एष वा अनृतो यः पुत्री Citat aus der ved. Litt. bei MALLIN. zu Rāg. 3, 20. M. 6, 94. BRAHMĀ. 2, 7. Ā. 17, 3. Mit dem gen. der Person oder des Gegenstandes, gegen die keine Schuld besteht: पितृपाणामनृताः M. 9, 106. R. 2, 50, 3, 112, 6. शराणां धनुषश्चाहमनृताः इस्मिम्कावने। सैन्यं भरतं कृता भविष्यामि 97, 31. दशरथप्रतिरेतनृताः Rāg. 12, 54.

अनृताता (von अनृता) f. *Schuldlosigkeit, mit dem gen.: येन स्वामिप्रसादस्यानृतां गच्छामः* PANIK. 70, 14. mit dem gen. des subj. und loc. des obj.: पितुश्चानृतायता (1. अनृताता) धर्मे R. 2, 94, 17. Vgl. अनृता und अनृतात.

अनृतात् (wie eben) n. *Schuldlosigkeit, mit dem gen.: अनृतात् चै कैकेयाः* (gegen K.) स्वर्गं दशरथो गतः R. 2, 112, 6. mit dem gen. des subj. und abl. des obj.: अनृतात् पितुर्धमात् R. GORR. 2, 103, 17. (SCHL. 2, 94, 17: पितुश्चानृतायता [sic] धर्मे). Vgl. अनृता und अनृताता.

अनृतान् (3. श्र + सतिन्) adj. *schuldlos*: एकमप्यन्तरं पस्तु गुरुः शिष्ये निवेदयत्। पृथिव्यां नास्ति तद्व्यं पदव्या सो ऽनृतो भवेत् || ĀHNKAT. im CKDr.

अनृत (3. श्र + सत) 1) adj. अनृतं oder अनृतं, f. श्रा, *unwahr* (Gegens. सत्य); von einer Rede: पो मा पक्षेन मनसा चर्तवयभिष्ठे अनृतंपिर्विचारिः RV. 7, 104, 8. M. 6, 48. SĀV. 3, 98. R. 4, 2, 38. 3, 53, 18. HIT. I, 129. सात्यम् M. 8, 93, 119. अनृतामितं ध KĀND. UP. 6, 16, 1. समयं मानृतं काषीः R. 2, 12, 41. von Schriften M. 12, 96. धनम् *unrechtmässiges Gut* 4, 170. der Unwahrheit ergeben: पुरापासो सत्तो अनृता अमृत्याः RV. 4, 8, 5. तत एवानृतमात्मानं